

(Фонд стратешке културе, 4.11.2010)

Финансијско наличје духовне експанзије Запада у Русији: технологије Ватикана

Кораци усмерени у правцу зближавања Русије са НАТО и промене лика тог војног блока у очима руске јавности, чине се паралелно са покушајима да се Русија удене у духовни простор западне цивилизације. То се на највидљивији начин испољава на примеру развоја односа са Ватиканом. Католичку цркву многи покушавају да представе као „духовну сестру“ православља, која је позвана да помогне Русима у борби против атеизма и бездуховности. Индикативан је у том погледу сусрет генералног старешине Језуитског реда Адолфа Николаса крајем лета са представницима Одељења за спољне црквене везе Московске патријаршије, у току кога је у својству евентуалне области сарадње означена сфера религиозног образовања, где језуити имају богато искуство. Посебна пажња била је поклоњена разматрању питања о томе, како превазићи историјски настале међу православним верницима представе о језуитима.

Подсетимо шта је то Језуитски ред. То је организација која се створена у жељу Реформације за спас папске власти, и позната је по томе што од својих чланова захтева беспоговорну послушност папи. Ред се увек одликовао жестоком дисциплином, уређеним системом управе и апсолутним потчињавању руководству. Све је то лепо описао оснивач реда Игнацио Лојола у књизи „Духовне вежбе“.

У наше време, када се ствара глобални систем тоталне контроле над личношћу, поуке Лојоле нарочито су актуелне: језуит „треба да гледа на старијег као на самог Христа, он се мора повинovati старијем као труп, који се може превртати на све стране, као палица, која се повинује сваком замаху, као воштана лоптица, која може променити изглед и растезати се у свим правцима“. Та искуства доследно су примењивали нацисти, од којих су многи, поред осталих Јозеф Гебелс и Валтер Шеленберг (шеф службе безбедности СС), стекли језуитско образовање. Шеленберг је и отворено на Нирнбершком процесу, већ као осуђени на смрт, изјавио: „Организацију СС створио је Химлер у складу са принципима Језуитског реда. Правила и духовне вежбе, које прописује Игнацио Лојола, били су онај модел, који је Химлер покушавао да репродукује у оригиналу“.

Друга одлика реда јесте његов чувени језуитски морал, који омогућава прилагођавање погледима и моралу људи сваког времена и места живљења, и да се оправдава било који неморални поступак, ако такав води циљу који је одредио ред („циљ оправдава средства“). Управо у систему „моралне теологије“ језуита, који су васпитали читаве генерације представника европске елите, леже извори оног „двоструког морала“, који је постао један од кључних принципа западне дипломатије и погодно оружје за одбрану интереса Запада у светској политици. И данас они исто тако активно постављају своје људе на кључне положаје у државним структурама не само у Европи, него и у САД. Довољно је сетити се да су језуитске приватне високошколске установе завршили бивши руководиоци ЦИА Вилијем Кејси (Фордхемски универзитет), Џорџ Тенет (Џорџтаунски универзитет), Роберт Гејтс (Џорџтаунски универзитет) и данашњи шеф исте Лион Е. Панета (Универзитет Св. Кларе).

Тај „прилагођавајући морал“ увек је омогућавао Ватикану да се бави обавештајним операцијама, политичким и дипломатским интригама, манипулисањем државних и друштвених руководилаца и, најзад, банкарским операцијама. Данас католичка црква све дубље тоне у сферу финансијских махинација, што се понајбоље испољило у причи која је у вези са Институтом за питања религије (ИПР), званом Ватиканска банка.

Крајем септембра 2009. године нови шеф ИПР постао је шеф италијанског одељења Сантандер банке, Готи Тедески, који је у тесној вези са „Опус Деи“ и познат као велики стручњак за финансијску етику. Његово наименовање на ту функцију умногоме је било скопчано са тежњом Ватикана да максимално подигне репутацију банке, која је снажно пољуљана због пређашњих скандала, а нарочито после недавног објављивања у Италији књиге „ООО Ватикан“, у којој је на основу 4 хиљаде тајних докумената ИПР описано, како је та банка 90-их година стварала сложени систем тајних рачуна за прање новца. Тадашњи руководилац банке Калоја је због тога скинут са функције пре времена, јер није оправдао поверење, а Готи Тедески, који је дошао на његово место, почео је радити на стварању новог имица ИПР, који би одговарао представама о „етичкој глобализацији“ – тој основној бризи папе Бенедикта XVI, како се то види из његове енциклике *Caritas in Veritate* из 2009. године, објављене уочи сусрета G-8 у Аквилу.

Међутим, тек што је стручњак за „финансијску етику“ приступио „прању“ имица ИПР, већ у децембру 2009. године тужилаштво Италије позабавило се истраживањем схеме прања пара Ватиканске банке преко рачуна банке UniCredit, а у септембру 2010. године против шефа те банке Готија Тедеског покренут је кривични поступак, па се он тако заједно са генералним директором ИПР Паолом Чипријанијем нашао под истрагом. Банка се сумњичи за кршење закона о транспарентности, пошто је намеравала да

дозначи 23 милиона евра са свог рачуна у италијанској банци Credito Artigianato немачкој филијали банке JP Morgan и 3 милиона евра – Bancadel Fucino на рачуне непознатих лица. Сматрајући да се операција може квалификовати као прање пара, правосудни органи су ставили забрану на та средства и фактички по први пут применили тако строгу меру према активама Ватиканске банке.

Зачудо, управо тада, када се „бедем“ католичких финансија поново нашао у центру скандала, у Москви је одржан руско-италијански симпозијум уз учешће банкара Ватикана на тему „Етички аспекти банкарске делатности и социјална улога банака: искуства Русије и Италије“. Симпозијум је одржан 11-12. октобра 2010. године на иницијативу Фонда кардинала Пола Пупара (бившег председника Папског савета за културу). Како је наглашено у прочитаној на симпозијуму поруци папског нунција у Русији, архиепископа Антонија Менинија, тема сусрета је „необична“, али „интересантна“.

Збиља, за православца је та тема крајње необична, пошто је у његовој свести делатност савремене банке, као институције која постоји на рачун убирања процената, од испокона осуђиваног од стране Цркве, најблаже речено, неспојиво са хришћанском етиком. Међутим, секуларизовани католицизам, намећући ту тему, упорно покушава „прилагодити“ православце у Русији „напредном“ погледу на свет, слободном од темељних вредности хришћанских погледа на свет. На симпозијуму је постављено питање о могућности стварања „хришћанског банкинга“ (?), коришћени су такви појмови као што су „хришћански финансијски инструменти“ (?), „хришћански систем микрокредитирања“ (?) и други. Још у септембру, у току припрема за симпозијум у Москви одржан је округли сто „Перспективе православног банкинга у Русији“ [\[1\]](#) уз учешће представника различитих бизнис-структура, на коме су разматрани „православни бантинг као инструмент повећања узајамног поверења“, „механизми православног банкинга“, „законодавна подршка у сфери развоја православног банкинга“ и друго.

Наметање од стране Ватикана „финансијско-етичке“ тематике „православно-католичког дијалога“ представља као такво најновији покушај да се Православна црква увуче у опасну дискусију (а на прошлом симпозијуму предложено је да се оне учине редовним), иза које ће неминовно уследити практични кораци у правцу стварања јединственог „хришћанског“ банкарског простора. И при ширењу „православно-католичког дијалога“ сарадња у сфери финансија за Ватикан може постати и кључни правац.

